

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פה.

עין משפט נר מצוה

פג א מיי פ"ד מהל'
מכירה הלכה א סמנ
עשין פט טו"ע ח"מ סימן
ר קטע"ג:
פד ב ג מ"ט ט"ח
טו"ע"ט ט"ט
פה ד מיי"ט ט"ח הלכה ו
טו"ע"ט ט"ט ט"ט
ז ה מיי"ט טו"ע"ט ט"ט
פ"ט ט"ט ט"ט
זו ו מיי"ט טו"ע"ט ט"ט
קטע"ג ז וצה"ט:

רבינו גרשום

לא פליגי כאן בה"ר.
כחלוה מורי דאם מוד לו
בכליו של לוקח בה"ר
לוא קנה לו כליו. וכולהו
דמי דאם מוד לו בכליו
במטא דקנה. ודא קאמר
רב ושמואל חזן מרה"ר
משמ קאמרי הא במטא
קנה הוא קאמר ר' יוחנן
רבי ליקש בה"ר לא
ה"ר"ר משמ קאמרי אלא
במטא ומאמי קרו ליה
רה"ר"ר לפי שאינה רה"ר
דאינה מוקפת מחיצה. הי"ג
דמברא דבמטא מיירי
דאמרי ר' אבהו וכו'. והאי
דקאמר ליה ר' יודא לר'
אסי שמא לא שמע רבי
וכו'. משום דס"ל לר' יודא
דאמרי ר' אבהו (א) אמר ר'
יוחנן ור' אסי אמר אפי'
בלא כליו ס"ל לר' יוחנן
דבמטא קנה. עד שלא
נתמלאת מדה כולה למכור.
המכור יכול לחזור בו:
ומשנתמלאת מדה ללוקח.
היי הוא ברשות לוקח ואם
צה קנה: ב"ר"א דעד שלא
נתמלאת למכור שמד לו
במדה שאינה של שותן.
אלא ששאלה אבל אם
היתה מדה של אחד מהן של
לוקח ראשון ראשון שמד
לחזור נקח הלוקח. ב"ר"א
דקנה ראשון ראשון בה"ר:
ובחד (ג) מפרש לקמן
במטא. וזו מדה אחר.
ובה"ר ב"ר אבהו מוכר
מדד לו במדת לוקח לא קנה
עד שיגביהו ההגבהה קונה
בכל מקום או עד שיוציא
משתחו כגון דרשור את
מקומו: ואם ברשות לוקח
הן. שהיו מופקדין בידו כיון
שקבל עליו מוכר למכור
לו אפי"ם שלא מדד לו
עדיין קנה לו לוקח רשותו
וזו מדה ג'. מדה ד' אם
היו הפירות ברשות הלה
למכור אצלו. כלומר
שהיו מופקדין ביד אחר
ולא ביד לוקח לא קנה
הלוקח עד שקבל עליו זה
המופקד שישאל לו ללוקח
מקום שהפירות מונחין שם
או עד שפירות את מקומו
של מופקד שהפירות שם:

(א) ר' דס"ל כ"י אבא דאפי'
במטא עשין כליו דוקא.
(ב) נראה דל"ל כ"י"ר ובתל'
שאינה של שהיה ולקמן
מפרש דה"ר קאמר הי"ט
במטא.

כל מקום שיש לו רשות להניח. וא"ת והא דלאמר לעיל מדד והניח
ע"ג סימטא קנה ואוקימנא למוך קופתו משמע דוקא מדד אבל
לא מדד לא קנה לו כליו ואומר ר"י דבעי למימר זיל קני"ט ויזין דמדד
כדאמר ליה זיל קני דמי"ג והשתא ניחא דלריבי הני תרי מיני דר' יוחנן
ומיהו היא דלעיל דקאמר אפילו
צרות הרבים ואוקימנא צימטא
צרות למאי אליטריכא וי"ל דשנת
חדא מכלל חזרתה אממר:

ארבע מדות במוכרים. פירש
רבינו שמואל דאין לפרש
ד' רשויות דהא רשות מוכר ונפקד
חדא היא דהכא והכא שיך למימר
קבלה ושכירות מקום הולאה והגבהה
וקשה לפירושו דלס כן לערביניהו
וליתנייהו צרות מוכר ורשות נפקד
לא קנה עד שקבל עליו או יגביהנהו
או יוציאנה או ישכור מקומו ועוד
דאין נראה שמועיל קבלה צרות
מוכר דאין אדם מקנה רשותו לאחרים
ע"י עמו"ל כדתנן צ"פ חלו"ן (עירובין
דף עט: וס) דמוכה להן על ידי בנו
וצמו הגדולים אבל לא ע"י בנו וצמו
הקטנים מפני שכל יתד ומצמי
לפרש דחשיב רשויות ד' דלמאי דבעי
למימר השתא דמדה של לוקח קני
אפילו צרה"ר כל שכן צרות מוכר
דקני דהא לצקוף דמסקינן דצרה"ר

לא קנה אפי"ם מיבעיא לן אי קנה צרות מוכר כליו של לוקח אי לא
ואם כן מיבעי לן לפרושי דהא דקאמר צרות מוכר לא קנה עד
שיגביהנהו דככליו של מוכר איירי וצלו"ה הכי צ"ל כי לקמן כי אמר
דכליו של לוקח קנה צרות מוכר א"כ לא חשיב אלא רשות אחד כיון
דכליו של לוקח קנה בכל מקום דהשתא איך חילוק בין רה"ר לרשות
מוכר אלא (ב) דחשיב ד' מדות דכלים מדת סרסור ומדת מוכר ומדת
לוקח ומדת נפקד: **ה"ב** גרסינן בתוספתא (רפ"ה) צרות הלה
הנפקדים אכלו לא קנה עד שקיבל עליו או עד שיגביהנהו ויוליאנה או
ישכור את מקומו אבל לפי ספרים דגרסי עד שיגביהנהו או עד שיוציאנה
קשה לערביניהו וליתנייהו רשות מוכר צהדי נפקד והשתא משמע
דצקבלה כדי וזכה לו לקונה וא"ת צקוף פ"ק דגיטין (דף יג. וס): דלאמר
מנה לי צידך תנהו כלפויי צמעמד שלשתן קנה ומה רח"ך מעמד ג' הא
מוכה התם דתן כוזי דמי דתנן (ס"ט יא: וס ד"ה סל) האומר תן גט
זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי חוזר בגט ואינו חוזר בשחרור משום
דתן כוזי וא"כ צלא מעמד ג' יקנה לו כדאמר הכא ונמאי דפירש ר"ת
דמעמד שלשתן קנה אפילו בעל כרחו של נפקד אחי שפיר דאליטריך
לכן מעמד ג' ונמאי דמפרש נמי ר"ת דלא אמרינן תן כוזי אלא היכא
דצשעה שנותן לו אומר לו תן אכל אס כבר היה צידו לא אמרינן תן
כוזי אחי שפיר ועוד י"ל דהאי נמי מעמד ג' דאפי"ן איך הפקדון ציד
הנפקד ד' דקני דאי לאו מעמד ג' אינו יכול לזכות לו אלא כשהוא צרותו:
כליו

שנתמלאת המדה הרי היא של מוכר ולא קנה לוקח ואע"פ שפסק
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר צרה"ר אי נמי צימטא לא קני לוקח דהא אפי' צרות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שישפסס לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: צרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וצחצר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין צרות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
צרות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא צי מוכר עד שיגביהנהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנה
נרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שנירף ידו למטה מג' סמוך לאיסקופת הבית וקיבלה דאמר"י צבתות (דף נב. נא).
גבי היה מגרר ויולא ולקמן צמעמתי (דף פ.ו.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.ו.) מוקי לה צמדה דמוכר צי מוכר ומדה דלוקח צי לוקח דצי מוכר שמימי
מאני דמוכר וצי לוקח שמימי מאני דלוקח: צמדה לוקח. שביצא המוכר מצבותו למכור צבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלאת
וא"ל כל תבואה זו קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
צטל אכל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה צמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקד את רשותו לנורך פירומו למכור ולמדוד פירומו צבתי כדרך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד צמדות מפקד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גבי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני
התם הגבהה והולאה דאינו חפץ להשאיל ולא להשכיר רשותו וגבי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי שמוך פקדונו של שני ורבותא תנא הנה קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן צמאתי
דמוכר צי מוכר ומאני דלוקח צי לוקח איכא לאוקומי נמי צמאתי דמופקד צי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דנפקד:

מאי

כליו של אדם. של לוקח קונה לו אם פסק דמים צלל מקום אפי'
צרות מוכר וכגון דלאמר ליה צהדיא יקנה כליו כדאמר לקמן
צמעמתי [פ.ו.] אבל צממתא מיבעיא לן לקמן (א) ולא אפשיטא: חזן מרה"ר.
והוא הדין לחצר שאינה של שניהו כדמוכח לקמן צברייתא ד' מדות:

כאן צימטא. הא דר"ל ור' יוחנן:
כל מקום שיש לו רשות. כגון סימטא
וחצר השותפין ורשות מוכר וכגון
דלאמר ליה זיל קני כדלקמן דהיינו יש
לו רשות: אין לו רשות. כגון רה"ר
לא: הי"ג צמוספתא"ט ארבע מדות
צמוכרין עד שלא נתמלאת מדה למוכר
משנתמלאת מדה ללוקח צה"א צמדה
שאינה של שניהו אכל אם היסה מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה צה"א
צרה"ר או צחצר שאינה של שניהו
אכל צרות הלוקח כיון שקיבל עליו
מוכר ה"ו קנה צרות מוכר לא קנה
עד שיגביה או עד שיוציא מרשות
הנעלים צרות זה המופקדין אכלו
לא קנה עד שקיבל עליו או עד
שישכור את מקומו. ופירושו ארבע
מדות צמוכרים לאו ד' רשויות קחשיב
רה"ר רשות מוכר רשות לוקח רשות
המופקדין אכלו דהא רשות מוכר
ורשות נפקד חדא הוא דהכא והכא
שיך למימר קבלה ושכירות מקום
והולאה והגבהה דהא תנן צמעמתי

גבי רשות מוכר שכירות מקום דקתני ואם היה פיקח שוכר את
מקומו ואוקימנא [פ.ד:] צרות נעלים וכיון דידין שיה ליה"א ד' מדות ומה
הן ארבע מדות ד' חלוקין של דינין שחלוקין זה מזה. ואלו הן המדה
שאינה של שניהו צרה"ר וצחצר שאינה של שניהו דלמרינן צה עד
שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח הרי אחת מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה הרי שמים רשות לוקח מיד דקשיבל
מוכר קנה הרי ג' רשות מוכר ורשות נפקד דקמפרש צה"ן דין הגבהה
והולאה קבלה ושכירות הרי ד'. וסמך מלמתי לי מדברי רבינו וקני
מ"י: עד שלא נתמלאת המדה למוכר. שאם נשפך היין או השמן
או אם הוקר למוכר ויכול לחזור בו דמוקי לה לקמיה [פ.ו.] צמדה שהשאילו
שניהו הלכך כל זמן שלא נתמלאת המדה הרי היא צרות מוכר:
משנתמלאת הרי היא צרות לוקח. לקחתה וליטול בו מקחו עד
שצניענו או יימחנו בכליו דלעת כן השאלוה להם לוה למדידה ולוה
להצניע את שלו וכל זמן שעוסק צמדיתה למלאת המדה הרי היא
צרותו דמודד דהיינו מוכר ואין הלוקח יכול לקנות בתוך כליו של
מוכר כל זמן שלא משך או שלא הגביה משנתמלאת המדה ללוקח
דכפרישית שעשבו נעשית כליו של לוקח דלעת כן כשאלה לו. וק"ל
להאי תנא דכליו של לוקח קונה צרה"ר כדמפרש ואזיל ודלא כרז
ושמואל ומיהו צימטא וצחצר של שניהו מוקי לה לקמיה [ע"פ] דהתם קני
כליו של לוקח: צמדה שאינה של לו. וכדפריש עממא: אבל אם
היסה המדה של אחד מהם. או של לוקח או של מוכר: ראשון ראשון.

שנתמלאת המדה קנה בעל המדה שאם המדה של מוכר אע"פ
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר צרה"ר אי נמי צימטא לא קני לוקח דהא אפי' צרות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שישפסס לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: צרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וצחצר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין צרות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
צרות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא צי מוכר עד שיגביהנהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנה
נרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שנירף ידו למטה מג' סמוך לאיסקופת הבית וקיבלה דאמר"י צבתות (דף נב. נא).
גבי היה מגרר ויולא ולקמן צמעמתי (דף פ.ו.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.ו.) מוקי לה צמדה דמוכר צי מוכר ומדה דלוקח צי לוקח דצי מוכר שמימי
מאני דמוכר וצי לוקח שמימי מאני דלוקח: צמדה לוקח. שביצא המוכר מצבותו למכור צבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלאת
וא"ל כל תבואה זו קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
צטל אכל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה צמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקד את רשותו לנורך פירומו למכור ולמדוד פירומו צבתי כדרך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד צמדות מפקד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גבי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני
התם הגבהה והולאה דאינו חפץ להשאיל ולא להשכיר רשותו וגבי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי שמוך פקדונו של שני ורבותא תנא הנה קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן צמאתי
דמוכר צי מוכר ומאני דלוקח צי לוקח איכא לאוקומי נמי צמאתי דמופקד צי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דנפקד:

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ] [כא] [כב] [כג] [כד] [כה] [כו] [כז] [כח] [כט] [ל]

גליון הש"ס

נמרא קונה לו בבי"ם עיין
ב"מ נט ע"א מוס' ד"ה עיין:
שם יאמאי קרו לה רה"ר.
שנת דף ו ע"פ [ג] ע"פ:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ארבע וכו'
אלא צריך לדומר דמשיב ד'
מדות:

מוסף תוספות

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ] [כא] [כב] [כג] [כד] [כה] [כו] [כז] [כח] [כט] [ל]

אדעתא דליקטו כליו
אחיבהו כיון דמחוסרין
מדידה אלא לידת
שומרה ואח"כ ימשיך
ויזכה בהם. הלכך צריך
למימר ליה קני. רכתי יונה.
ג. עיין ציפתי יונה מה
הדין נמנע מדרידה. לאו
ולא חזר ליה זיל קני.
ג. דצדדיו כידו הדין
וכשם שבידו של מוכר לא
קנה לוקח שאם אתה אומר
קנה לא היינו צריכים
למשיכה והגבהה. הנ"ל
במצדו וכו'. ורשות נפקד
שאני שכשם שאם היה
בידו ואמר לו (המוכר)
זכה לפלוני ורצה לזכות לו
וזכה. אין זיל קני וזכה
מדידתו. ר"ן. ד. דרשות
מוכר ורשות המופקדים
אצלו חלוקין בין קבל
עליו. א. ה. [ד] [ז] [י] [כ]
שכא משאלו לו מקום
ללוקח שיקנה מה שהוא
מוכר לו. מוס' לקמן פ"ב ד"ה
ללו. ו. [ד] [כ] [י] [כ]
דאמרנן דברשות מוכר
ובכליו של מוכר לא קנה
עד שיגביהו הי"ג ברשות
הרבים ובחצר שאינה של
שניהם דהא אמרינן ע"ה
עד שלא נתמלאת המדה
למוכר. שם. א. מדה
סרסור ומפליגין בה בין
עד שלא נתמלאת
ומשנתמלאת. ומדת לוקח
דראשון ראשון קנה. ומדת
מוכר דבעינן הגבהה או
משיכה. אפי"ג שמגיבה או
מושך בכלי המוכר קנה,
ומדת הלה המופקדין
אצלו שאם קבל עליו
הנפקד קנה לוקח. רכתי
יונה. א. וזו הקשיא
לדברי מי שאמר ב"מ גיטין
(שם) כי אמר רב פקדון
אבל במלוה לא. דאי
במלוה לא ודאי צריך
מעמד שלשתן ודאי ליתיה
שיכוח לו. רמב"ן. ט. ו.
שהוא בחצר שאינה
משתמרת שאינו קונה לו.
רמ"ן.